

Antigona: Sofokles (5. st. př. n. l.)

Autor

starořecký athenský dramatik a politik - Proslul svými tragédiemi Antigonou, Élektrou a Králem Oidipem - spolu s Aischylem a Euripidem patří mezi nejvýznamnější starověké dramatiky - Údajně napsal 123 tragédií, z nichž se úplně dochovalo pouze 7 - Přidal třetího herce na scénu (dříve bývali zvykem dva) → triagonistu - jako první používal během svých her kulisy - Zmiňuje tehdejší společenské situace → morová epidemie v Oidipovi - Představuje problém osudu (osud je nevyhnutelný) - Jeho postavy mají chyby a chybují - hlavní postava se vždy dopustí vážné chyby. Ostatní následně reagují, což dovede postavu k dalším chybám s fatálním koncem → tragédie - Pád postavu přivede ke kontaktu s univerzálními silami vesmíru (bohové, osud...) - To vede k očistě a postava nalézá sama sebe - člověk rozdrčený osudem a vlastní nevědomostí je opravdový člověk - mytologie slouží Sofoklovi jen jako kulisa → spoléhal se na to, že publikum daný mýtus zná - Soustředí se na dramatický detail, na konflikt, které mýtické dění u postav vyvolalo - ovlivnil Fredua (oidipovský komplex)

Rozbor

- **literární druh:** drama
 - **literární forma:** epika
 - **žánr:** tragédie
 - **umělecký směr:**
 - **časoprostor:** Theby, antické Řecko
 - **kompoziční výstavba:** chronologická (jednota místa, děje a času), 5 scén + prolog a epilog
1. Expozice: V Thébách se navzájem zavraždí 2 bratři
 2. Kolize: Kreon tvrdí, že jeden z bratrů si zaslouží pohřeb zatímco druhý nikoliv a to se nelíbí Antigoně, která chce, aby byli oba bratři pohřbeni
 3. Krize: Antigona neposlechne králův rozkaz a bratra pohřbí → Kreon ji nechá uvěznit v jeskyni, kde Antigona spáchá sebevraždu
 4. Peripetie Problém je, že Antigona byla snoubenkou Haimona. Haimon se ji pokouší zachránit, ale když přijde do jeskyně a vidí její mrtvé tělo, tak se probodne. Tento čin vidí i sám král Kreon. Zarmoucen odejde do svého paláce a vše oznámí své ženě. Ta se jde pomodlit a taky se probodne.
 5. Katastrofa: Král si nenechal poradit ani od věštce, ani od části sboru a doplácí na to smrti všech svých blízkých.
- **vypravěč:** jednotlivé postavy a pak náčelník sboru se sborem
 - **vyprávěcí způsoby:**
 - **typy promluv:**
 - **jazyk:** spisovný
 - **literárně-historický kontext:** zlatá éra dramatu
 - **motivy:** vražda, pohřeb
 - **téma:** Neměla by být mravní pravidla nadřazena zákonům?
 - Aristotelova mimesis: literatura musí co nejlépe napodobit realitu
 - tragédie je v tom, že není optimální východisko
 - nevyskytují se zde přímo bohové, ale nepřímo ovlivňují dění (typické pro Sofokla)
 - poslední z thébské trilogie ## Postavy
 - Antigona: cítí povinnost pohřbít a uctít tím památku svého bratra, který se sice provinil vůči Thébám, ale stále to byla její rodina
 - Ismene: Stála za Kreonem. Je pasivní
 - Kreon: Nechce ustoupit ze svého. Je tvrdohlavý. Má nezbořitelné morální zásady.
 - Haimon: snoubenec Antigony